

Der henvises herom i øvrigt til bemærkningerne til lovforslaget § 3, nr. 1 (§ 12, stk. 3, i lov om folkekirken kirkebygninger og kirkegårde).

2.4. Økonomisk styring (styrkelse af menighedsrådenes mulighed for økonomisk styring)

2.4.1. Kirke-, præstegårds- og kirkegårds-kasser

Et samlet grundlag for folkekirkens økonomi blev etableret i 1984 med vedtagelsen af lov om folkekirkens økonomi, lov nr. 645 af 19. december 1984 (herafter økonomiloven) med virkning fra 1. januar 1986.

Da økonomiloven blev vedtaget, foregik bogføringen manuelt, og kasseregnskaberne stod opført i kolonnebøger. På tidspunktet for lovens vedtagelse var der ikke udviklet de informationsteknologiske hjælpemidler til bogføring og regnskab, som findes i dag. Økonomiloven tager således ikke højde for udviklingen inden for informationsteknologi, som har lettet vilkårene for moderne økonomiforvaltning.

2.4.1.1. Gældende ret

Der er som udgangspunkt en kirkekasse for hvert menighedsråd. Men menighedsrådet kan beslutte at etablere flere kasser, hvis det bestyrer flere kirker, jf. menighedsrådslovens § 1 stk. 1 og 2. Hertil kommer præstegårdskasser, jf. menighedsrådslovens § 1, stk. 3. Endvidere er der nogle steder oprettet særlige kirkegårds-kasser.

Budgettet for præstegårdskassen fastsættes i dag af menighedsrådene på et fællesmøde efter indhentet udtalelse fra præstegårdsudvalget. Budgettet fastsættes inden for den af provstiudvalget fastsatte rammebevilling og bevilling til anlægsudgifter.

2.4.1.2. Kirkeministeriets overvejelser

Folkekirkens lokale økonomi er præget af, at der »tænkes i kasser«. Forskellige styringsmæssige hensyn er tilgodeset gennem oprettelsen af de forskellige kasser, men det har også sine u hensigtsmæssigheder. Alene de administrative omkostninger ved at have flere selvstændige kasser med selvstændig bogføring, kassebeholdning, budget, regnskab og revision er betragtelige. Præstegårds- og kirkegårds-kasserne har det til fælles, at de – i modsætning til kirkekasserne – begge er rammen om samarbejde mellem sogne: henholdsvis samarbejde om drift af præstegården i et flersognspastorat og samarbejde om drift af en kirkegård, der er fælles for flere sogne.

Der er imidlertid væsentlige forskelle mellem præstegårds- og kirkegårds-kasserne. For det første er der mange flere præstegårdskasser, nemlig 308 mod 33 kirkegårds-kasser. Til gengæld er udgifterne i kirke-

gårds-kasserne væsentligt højere, nemlig 7 mio. kr. i gennemsnit i 2005, mod gennemsnitligt

0,4 mio. kr. i præstegårdskasserne, jf. betænkningens afsnit 3.2.1. For det andet er præstegårdskasserne reguleret i økonomiloven og modtager deres egne ligningsbeløb. Der er ikke nogen særskilt regulering af kirkegårds-kasserne, men deres eksistens er dog forudsat blandt andet i kontoplanen.

Når en del af kirkens aktiviteter på denne måde udskilles til særskilt forvaltning i sin egen kasse, kan det give anledning til to slags problemer:

For det første svækkes mulighederne for en prioritering på tværs. De udgifter, der således bliver udskilt, bliver beskyttet mod en diskussion af prioriteringer mellem kirkekassens forskellige udgiftsformål.

For det andet bliver ansvaret for budgettet mere indirekte, i og med at dette ikke fastlægges af menighedsrådet, men af henholdsvis præstegårdsudvalget eller kirkegårdsbestyrelsen.

For de mange små kasser kommer de administrative omkostninger til at sluge en uforholdsmæssig stor andel af kassens midler. For en typisk præstegårdskasse kan udgifterne til kasserer og revision løbe op i 5-10 % af kassens driftsudgifter.

Præstegårdsudvalget opretholdes med deltagelse fra alle pastoratets menighedsråd, og udvalget indstiller budgettet for drifts- og anlægsudgifter på præstegården. Præstegården skal fortsat have sin egen driftsramme, men budget og regnskab føres i et kirkekasse-regnskab. Præstegårdens bevilling behøver ikke at blive ført i en særskilt kasse for, at man kan se, hvor meget der er afsat til og brugt på præstegården.

Kirkeministeren kan med hjemmel i § 3, i lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker tillade, at begravelsesvæsenet udskilles fra kirkens bestyrelse med egen vedtægt og kirkegårdsbestyrelse.

Selv om de selvstændige kirkegårdes økonomi er udskilt fra kirkekasserne, kan de ikke direkte modtage ligningsmidler. Således fremgår det af økonomilovens § 3, stk. 3, at der i dag alene kan lignedes til kirkekasser og præstegårdskasser. I praksis optræder kirkegårds-kasserne dog antagelig som modtagere af ligningsmidler i de pågældende provstiers budgetlægning.

Det må antages at være en forudsætning i økonomiloven, at kirkegårds-kasserne skal konsolideres ind i en eller flere af kirkekassernes budget og regnskab – i og med at de ikke efter loven selv kan modtage ligningsmidler. Det må endvidere vurderes som afgørende for at sikre et klart ansvar for den lokale folkekirkelige økonomi, at menighedsrådenes ansvar over for kirkegårdsdriften fastholdes, også i de tilfælde hvor kirkegårdsdriften er udskilt. Det foreslås derfor, at de ud-